

Thorvald Staunings tale ved Rigsdagens åbning

Taler

Thorvald Stauning
Statsminister

Dato

24. september 1931

Sted

Christiansborg

I Overensstemmelse med §40 i Danmarks Riges Grundlov har Hans Majestæt Kongen ved aabent Brev af 7. September d. A. indkaldt til en ordentlig Rigsdagssamling, der i Henhold til Kongens Bestemmelse skal aabnes i Dag.

Ved Reskript af 23. September d. A. har Hans Majestæt Kongen dernæst overdraget mig at aabne denne den 24. September sammentrædende Rigsdag og at foranledige det i saa Henseende videre fornødne.

Dette sker herved. I Kongens Navn erklærer jeg den ordentlige Rigsdagssamling for aabnet.

Forinden jeg anmoder Tingene om at konstituere sig, skal jeg som sædvanlig fremsætte nogle Udtalelser om den foreliggende Situation og om det Arbejde, der forestaar.

I den Tale, hvormed den forrige Rigsdagssamling blev indledet, henledtes

Opmærksomheden paa Kriserne ude i Verden, der truede med ogsaa at komme til at berøre vort Land. Denne Bebudelse er desværre blevet Virkelighed i samme Grad, som Forholdene i de store Lande forværredes. Den omfattende Arbejdsløshed og svigtende Købeevne bevirkede formindsket Afsætning og faldende Priser paa danske Landbrugsvarer. Og som Følge heraf maatte alvorlige Rystelser opstaa særlig for den overkapitaliserede Del af det danske Landbrug. I den samme Tid og af lignende internationale Aarsager er Skibsfarten stærkt svækket – ikke alene til Skade for Skibsfartserhvervet og Sømandsstanden, men i høj Grad til Skade for dansk Skibsbygningsindustri. Og efterhaanden som Krisen i Landbruget er blevet føleligere, er Købeevnen forringet, saaledes at det øver betydelig Indflydelse paa Haandværk og Industri, hvor Bedriftsindskrænkninger og Arbejdsløshed maa ventes i forstærket Grad.

Det er en Selvfølge, at Vanskelighederne for det eksporterende Landbrug kan skabe alvorlige Følger for det danske Samfund, og det har derfor været denne Side af Krisen, der foreløbig har paakaldt størst Opmærksomhed. Der blev allerede i forrige Rigsdagssamling gennemført visse Foranstaltninger – Statstilskud til Kommunerne, Rentenedsættelser og Statshjælp til Akkordordninger –, hvis Formaal var at mildne Krisens Virkninger. Uden Hensyn til den oprindelige Aarsag til de særlig betydende Vanskeligheder, som en Del af Landejendommenes Besiddere maa kæmpe imod, har Ministeriet, da Krisen, om end med Svingninger, fortsatte, arbejdet paa Forslag til saadanne midlertidige Hjælpeforanstaltninger, der kunde mildne Vilkaarene væsentligt.

Ministeriet har paa Foranledning af Landbo- og Husmandsforeningerne optaget Forhandlinger med Repræsentanter for disse Organisationer og har i disse Forhandlinger søgt Tilslutning til Principperne i de Kriseforslag, som nu vil komme til Behandling. Forhandlingerne førte ikke til almindelig Enighed med Landbrugets Repræsentanter, men de nævnte Forslag fik dog Tilslutning fra de danske Husmandsforeninger og senere ogsaa fra en anden Sammenslutning, væsentlig af større Ejendommenes Besiddere, der havde søgt Forhandling med Ministeriet.

Da saaledes Repræsentanter for det store Flertal af Landmænd har tiltraadt Ministeriets Kriseplan, vil denne blive fremsat for Rigsdagen, og Samlingen paabegyndes tidligere end sædvanligt, for at der kan blive fornøden Tid til Forhandling om denne Sag, uden at det almindelige Rigsdagsarbejde vil gribe forstyrrende ind i denne Forhandling, og saaledes at Kriselovene, hvis Rigsdagen vil vedtage dem, kan yde Landmændene den planlagte betydelige Støtte allerede i Oktober Kvartal.

Da det imidlertid kan befrygtes, at Krisen kan blive af længere Varighed, vil det ikke være tilstrækkeligt at beskæftige sig med de Foranstaltninger, der kan mildne vilkaarene i den nærmeste Tid; der maa ogsaa planlægges saadanne Foranstaltninger, som kan tjene til Sikring imod Virkningerne af fremtidige Kriser.

Man vil derfor lade iværksætte en Overvejelse angaaende Foranstaltninger, der i Fremtiden kan sikre Besidderne af danske Landejendomme en fuldt selvstændig Stilling. Navnlig maa det blive Genstand for Overvejelse, om der kan findes Midler, som kan hindre Overkapitaliseringen og dens skadelige Følger, samt om det er muligt at tilvejebringe et Værn, saaledes som det er sket i forskellige andre Forhold, og hvorved Landejendommenes Besiddere kan opnaa en saadan Modstandskraft under Konjunktursvingninger og Kriser, som nu savnes.

Ministeriet maa i øvrigt anse det for en Selvfølge, at Samfundet i videst mulig Udstrækning ogsaa søger at raade Bod paa andre Følger af Verdenskrisen end de, der har bredt sig over Landbruget. Bestræbelserne for at skaffe Arbejde vil blive

fortsat, og det betydelige Antal Medborgere, der under de i flere Aar herskende Vanskeligheder er blevet udsat for ekstraordinær, langvarig Arbejdsløshed, maa have en rimelig Hjælp for ikke at blive henviste til Fattigvæsenet eller paa anden Maade at virke som en tung Byrde paa en Del af Landets Kommuner.

Overfor den med den økonomiske Depression følgende ringere Skatteevne har Ministeriet planlagt en saa stor Nedgang i Statsudgifterne, som maa anses for mulig og forsvarlig, og man vil fremdeles følge Udviklingen af de økonomiske Forhold baade i Staten og i Kommunerne. Rigsdagen, som nu samles, vil i første Række møde de her berørte Spørgsmaal og vil naturligvis i høj Grad samle Opmærksomheden om de nævnte vigtige Opgaver samt om Tilvejebringelse af de til Krisens Bekæmpelse nødvendige Midler. I øvrigt vil naturligvis de i de seneste Dage indtraadte Begivenheder paa Valutaomraadet ogsaa komme til at øve Indflydelse. Der er i den Anledning truffet visse Foranstaltninger, og man maa nøje følge den videre Udvikling, og saafremt nye Skridt maatte blive fornødne, vil man naturligvis søge Rigsdagens Medvirkning hertil.

Forskellige Lovforslag, der i forrige Rigsdagssamling standsede i Landstinget, vil straks blive fremsat igen, og iblandt disse fremhæves de vigtige Lovforslag om Jordudstykning samt om Omdannelse af Hær og Flaade til Vagtkorps og Statsmarine. Dette sidstnævnte Lovforslag aabner Mulighed for meget stor Nedgang i Statens Udgifter, hvilket under de forhaandenværende Forhold er af særdeles stor Betydning. Denne Sags Afgørelse ventes derfor af store Dele af Landets Befolkning, og Ministeriet udtaler Ønsket om Rigsdagens Medvirkning til Sagens snarlige Afgørelse.

I øvrigt vil en Række Lovforslag, der ikke færdigbehandlede i forrige Samling, paa ny blive forelagt, saaledes at Forhandlingerne kan blive genoptaget. Det gælder bl. a.: Lovforslaget om Arbejdsløshedsforsikring, der ogsaa løser

Problemet om Krisekasser for arbejdsløse, Oprettelse af et Kreditinstitut for Fiskerierhvervet, Forøgelse af Grænsegendarmeriet, Tilvejebringelse af et Skoleskib, Forhyringsloven, Lukkeloven, Lovforslag om Skolens Styrelse og Tilsyn, Forslag til Forbedring af Retsplejen, Lovforslagene om Købstadkommuners og Landkommuners Styrelse, om de kommunale Ejendomsskatters Omlægning samt om Grundstigningsskyld m. fl. Forhandlingerne om Socialreformen vil ligeledes blive genoptaget, og en Løsning vil være meget ønskelig, da denne ikke blot medfører haardt tiltrængte Forbedringer, men en betydelig Lettelse i de kommunale Hyrder, hvoraf Skattelettelse maa blive Følgen, samt en almindelig Billiggørelse af Administrationen. Ogsaa nogle nye Lovforslag vil blive fremsat, saaledes om: Tilsyn med Herberger, Arbejdshjem m. v., Enerets-Benævnelse for særlig Uddannelse, Lov om Lærlingeforholdet, Ændringer i Loven om kommunale Valg, Omordning af Apotekervæsenet m. fl.

I den forløbne Tid har Regeringen paa sædvanlig Maade deltaget i Arbejdet indenfor Folkenes Forbund og har i øvrigt medvirket i alle Bestræbelser for at fremme international Samvirken og Forstaaelse.

Med Beklagelse maa det nævnes, at der er opstaaet et Konfliktforhold angaaende Østgrønland mellem Norge og Danmark.

Da den norske Regering i Juli Maaned godkendte en af en Fangstekspedition foretagen Okkupation af et Landomraade i Østgrønland, maatte en retslig Afgørelse paakaldes, og Regeringen indankede Sagen for den internationale Domstol i Haag. Her er Sagen nu optaget til Behandling, og om det end maa beklages, at saadan Tvist er opstaaet, maa det dog fremhæves, at Bilæggelse finder Sted under fuldkommen fredelige Former. Det maa forventes, at den norske Regering ligesom den danske vil søge at afværge enhver Handling under

Sagens Behandling, der kan bidrage til at forøge den Uro, som allerede er fremkaldt, og det er Regeringens Tro, at Rettens Afgørelse vil danne Afslutningen paa denne Sag.

Jeg har her peget paa Hovedlinierne i den øjeblikkelige Situation og paa de Opgaver, der synes nærmest foreliggende. Der er ikke Tvivl om, at vi sammen med andre Lande skal igennem en særdeles alvorlig og vanskelig Tid, hvilket de seneste Begivenheder synes at understrege, men hvis der er Villie til Sammenhold, kan Forholdene sikkert lettes for Befolkningen og nye Tider imødeses med Fortrøstning.

Der er saa meget, som skiller Befolkningens forskellige Dele, men der er ogsaa Opgaver, der kalder paa Villien til Samarbejde.

Jeg udtaler Ønsket om, at Rigsdag og Regering ved Samarbejde maa enes om de Midler, der kan føre Folket igennem Tidens Uro og Vanskeligheder, og at Folket vil fortsætte Arbejdet for Udvikling, Højnelse og Dygtiggørelse. – Og dermed foreslaar jeg, at vi paa sædvanlig Maade indleder vor Gerning med et Leve vort Fædreland Danmark.

Medlemmerne besvarede Statsministerens Leve med et trefoldigt Hurra.

Kilde

folketingstidende.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Folketingstale, Socialdemokratiet, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/aabningstale-1931>